

Lääne Maakonna Keskraamatukogu

Kultuuriministeerium
Kultuuriväärtuste osakond
Raamatukogunõunik
Pr. Ülle Talihärm

Meie: 12.06.2025. a

Rahvaraamatukogude seaduse eelnõu kooskõlastamise tagasiside

Lääne Maakonna Keskraamatukogu toetab rahvaraamatukogude seaduse kaasajastamist ja muutmist. Küll aga tekkisid seoses rahvaraamatukogu seaduse eelnõuga küsimused ja ettepanekud, millele soovime tähelepanu pöörata.

1. § 5 lg 1 lõpust on tõenäoliselt midagi puudu jäänud, alles on lausekatke: „Kui kohaliku omavalitsuse üksus on väike,...“. Mis sisalduks ülejäänud lauseosas?
2. Kuidas omavahel suhestuvad § 7 lg 1, kus sätestatakse, et „Põhimääruse kehtestab kohaliku omavalitsuse volikogu, kuulates eelnevalt ära rahvaraamatukogu nõukogu arvamuse“ ja § 10 lg 1, mis sätestab, et „Rahvaraamatukogu nõukogu moodustamise kord, pädevus ja töökord sätestatakse rahvaraamatukogu põhimääruses.“ Kas nende lõigete vahel ei teki vastuolu? Kumb enne kehtestatud/moodustatud peaks olema, kas põhimäärus või nõukogu? Kas nõukogu moodustamine kohustuslikus korras on vajalik või võiks piisata kohaliku kogukonna kaasamisest? Kaasamise võimalusi on ju erinevaid.
3. § 8 lg 3 ja § 9 lg 3. Tähtajaliste töölepingute tingimuslik sõlmimine rahvaraamatukogu juhiga ja/või raamatukoguhoidjaga võivad suurendada rahvaraamatukogude kaadri voolavust ja seeläbi suurendada kohalike omavalitsuste kulusid.
4. § 8 lg 6 ja § 9 lg 2. Seadusega rahvaraamatukogu juhile ja/või raamatukoguhoidjale erialase kõrghariduse või kutsekvalifikatsiooni nominaalse õppeaja jooksul omandamise kohustuse sätestamine on ebamõistlik. Täistööajaga töötamise kõrvalt tasemeõppes nominaalse õppeajaga hariduse omandamine eeldab juhilt või raamatukoguhoidjalt kahe täit tähelepanu ja pühendumist nõudva tegevusega paralleelselt tegelemist. Kohalikule omavalitsusele võib tekkida ka topelt kulu – töötaja töötasu ja tema õpingute rahastamine.
5. § 9 lg 1. Kas raamatukoguhoidja hariduse kohta sõnastus „piisav haridus ja kompetents“ on piisavalt selge ja täpne?
6. § 13 lg 3. Riigieelarvest toetatakse osaliselt rahvaraamatukogudele väljaannete soetamist. Palume selgitust, mida täpsemalt ja millises ulatuses osaliselt toetamine tähendab? Seades rahvaraamatukogude finantseerimise senisest enam kohalike omavalitsuste kohustuseks, süvendatakse üleriigiliselt lõhesid rahaliselt paremas ja kehvas seisukorras olevate kohalike omavalitsuste rahvaraamatukogude vahel. Nõrgemas finantsseisus olevate kohalike

omavalitsuste raamatukogude varustamine uute väljaannetega võib osutuda keeruliseks kui mitte suisa võimatuks.

7. § 17 lg 1. Kas lause „Väljaannete tellimine haruraamatukogust on tasuta“ on seadusesättena ilmtingimata vajalik? Lääne maakonna näitel võivad harukogude vahelised vahemaad olla suured ja omavalitsusele kaasnevad teavikute ühest kogust teise transpordil nii reaalsed rahalised kui töötajate tööajakulud. Läbitavad distantsid võivad näiteks Lääne-Nigula Raamatukogude erinevatest harukogudest ühte kogusse teavikuid tellides ulatuda kümnetesse või isegi sadadesse kilomeetritesse.
8. § 21 lg 6 ja lg 7. Kas võlgnikult väljaannete ja esemete kojulaenutuse õiguse ära võtmine kuni üheks aastaks ja korduvalt rahvaraamatukogu kasutamise eeskirja rikkujalt külastamise õiguse ära võtmine kuni 30 päevaks on omavahel proportsionaalsed ja süüteo vastavad karistused? Kas karistusi võiks/peaks ühtlustama?

Laiema tähelepanekuna soovime välja tuua, et kohalike omavalitsuste radikaalselt erinevat majanduslikku seisukorda arvesse võttes, luuakse rahvaraamatukogude ülalpidamisel kohustuste varasemast enam KOV õlgadele panemisega üleriigiliselt olukord, kus raamatukoguteenustele ligipääsu ja nende teenuste taseme ebaühtlus ja ebavõrdsus KOVide lõikes süveneb.

Lugupidamisega

Ulvi Vaarja

Direktor

/allkirjastatud digitaalselt/